

การพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกร่วมกับภาวะความเสี่ยงสูง โรงพยาบาลกาฬสินธุ์: กรณีศึกษา Nursing care of High risk Cataracts surgery patients with at Kalasin Hospital : A study

(Received: September 16,2023 ; Revised: September 23,2023 ; Accepted: September 24,2023)

ภัชชญา ภูอาบอ่อน¹

Puschaya Phuarbon¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นกรณีศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกร่วมกับภาวะความเสี่ยงสูง โดยเปรียบเทียบกรณีศึกษา จำนวน 2 ราย คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคต้อกระจก จำนวน 2 ราย และเข้ารับการรักษานในหอผู้ป่วยตึก หู ตา คอ จมูก โรงพยาบาลกาฬสินธุ์

ผลการศึกษา พบว่า กรณีศึกษารายที่ 1 ผู้ป่วยชายไทย อายุ 68 ปี อาการสำคัญ ตาด้านขวา พร่ามัวลง เป็นก่อนมาโรงพยาบาล 9 เดือน การวินิจฉัยโรค cataract right eye ประวัติโรคร่วม เบาหวาน ความดันโลหิตสูง เก๊าท์ ไตวายเรื้อรัง รับการรักษาด้วยการผ่าตัด ECCE with IOL LE (Extra capsular cataract extraction with Intraocular lens right Eye) ขณะรับการรักษาหลังการผ่าตัด ผู้ป่วยมีภาวะ Hyperglycemia และมีอาการปวดหลังการผ่าตัดและความดันโลหิตสูงร่วมด้วย หลังรับการรักษาภาวะแทรกซ้อนผู้ป่วยดีขึ้นตามลำดับ สามารถจำหน่ายกลับบ้านได้โดยส่งต่อโรงพยาบาลชุมชน

กรณีศึกษารายที่ 2 ผู้ป่วยหญิง อายุ 78 ปี อาการสำคัญ ตาด้านซ้ายมัว มองภาพไม่ชัดเจน เป็นก่อนมาโรงพยาบาล 2ปี การวินิจฉัยโรค Combile cataract left eye ประวัติโรคร่วม ความดันโลหิตสูง รับการรักษาด้วยการผ่าตัด ECCE with IOL LE (Extra capsular cataract extraction with Intraocular lens left Eye) ขณะรับการรักษาผู้ป่วยมีความวิตกกังวล ความดันโลหิตสูงก่อนการผ่าตัด หลังรับการรักษาอาการดีขึ้นตามลำดับ สามารถจำหน่ายกลับบ้านได้

คำสำคัญ : ต้อกระจก, การพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจก

Abstract

This study was case study aimed to studied nursing care for cataract surgery patients with high-risk conditions. By comparing 2 case studies, selected specifically. Two patients were diagnosed by a doctor as having cataracts and were admitted to the ward of the Ear, Eye, Nose and Throat Building at Kalasin Hospital.

The results of the study found that the first case study was a Thai male patient aged 68 years. The main symptoms were blurred right eye. He had it 9 months before coming to the hospital. Diagnosis of cataract right eye disease, history of co-morbidities, diabetes, high blood pressure, gout, chronic kidney failure. Received treatment with ECCE with IOL LE (Extra capsular cataract extraction with Intraocular lens right Eye) surgery while receiving treatment after surgery. The patient has a condition Hyperglycemia and also had post-operative pain and high blood pressure. After receiving treatment for complications, the patient gradually improved. Can be sold home by referral to a community hospital.

Case study number 2, female patient, age 78 years, main symptom: blurry left eye. Can't see the picture clearly Had it 2 years before coming to the hospital. Diagnosis: Combile cataract left eye. History of co-morbidities. high blood pressure Received treatment with ECCE with IOL LE (Extra capsular cataract extraction with Intraocular lens left Eye) surgery. While undergoing treatment, the patient had anxiety. High blood pressure before surgery After receiving treatment, symptoms gradually improved. Can be sold back home

¹ โรงพยาบาลกาฬสินธุ์

Keywords: cataract, nursing care for cataract surgery patients

บทนำ

ต้อกระจก (Cataract) คือ ภาวะเลนส์แก้วตาขุ่น ทำให้ปิดกั้นแสงไม่ให้ผ่านทะลุเข้าไปในลูกตาได้ ทำให้การมองเห็นลดลง ต้อกระจกมักเกิดกับผู้สูงอายุ¹ สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการเสื่อมตามวัย และมีปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดต้อกระจก เช่น คอเลสเตอรอลสูง โรคเบาหวาน การขาด สารอาหาร วิตามินบี 12 ภาวะขาดน้ำ รังสียูวี (ultraviolet) การกระทบกระเทือนหรือบาดเจ็บที่ตา เป็นต้น ต้อกระจกเป็นสาเหตุสำคัญของตาบอดอันดับหนึ่งของโลก² โดยองค์การอนามัยโลกประเมินว่าทั่วโลกมีคนตาบอดร้อยละ 45 ประมาณ 35-40 ล้านคนและมีสาเหตุตาบอดจากต้อกระจกร้อยละ 53 ซึ่งสามารถรักษาให้หายขาดได้ หากได้รับการตรวจคัดกรองและรักษาพยาบาลที่ถูกต้องเหมาะสม WHO ได้กำหนดวิสัยทัศน์: Right to Sight by the Year 2023 ตั้งเป้าลดความความชุกตาบอด ให้ต่ำกว่าร้อยละ 0.53³ สถานการณ์ประเทศไทยมีความชุกตาบอด 0.59% โดยมีสาเหตุอันดับ 1 จากต้อกระจกร้อยละ 51.64⁴ จากข้อมูลสถิติโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ พบผู้ป่วยต้อกระจกที่เข้าเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ เข้ารับบริการในแผนก โสต สอ นาสิก จักษุ ในปี 2563- 2565 จำนวน 1,027, 1,129 และ 1,469 ราย ตามลำดับ⁵ จะเห็นได้ว่าจำนวนผู้รับบริการมีจำนวนมากขึ้นทุกปี และจากการเก็บข้อมูลประวัติการเจ็บป่วยจากผู้รับบริการพบว่าผู้ป่วยที่มีภาวะต้อกระจก เข้ารับการรักษาล่าช้าทำให้การมองเห็นลดลงและมีโอกาสเกิดตาบอดสูงและพบปัญหาการเลื่อนผ่าตัดเนื่องจากไม่พร้อมในการผ่าตัดและหลังผ่าตัดไม่มีคนดูแลไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ จากปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ป่วยต้อกระจกต้องเข้าถึงบริการควรได้รับการตรวจคัดกรองผ่าตัดทันเวลาด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยจักษุแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและพยาบาลผู้ให้บริการต้องมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะความชำนาญในการให้

การ พยาบาลและใช้เครื่องมือพิเศษทางตา ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดต้อกระจกที่มีความเสี่ยงสูงและภาวะโรคร่วมและความรุนแรงของโรคที่แตกต่างกัน จำนวน 2 ราย ที่รับไว้รักษาในหอผู้ป่วย ตา หู คอ จมูก โดยศึกษาประวัติการเจ็บป่วย ภาวะโรคร่วม แผนการรักษาของแพทย์ ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ตลอดจนศึกษาแบบแผนการดำเนินชีวิตโดยนำกระบวนการพยาบาลและ การทบทวนหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ในการวางแผนการพยาบาลและปฏิบัติการพยาบาล เพื่อให้ครอบคลุมปัญหาการดูแลผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกและครอบครัวให้ ครอบครัวมองคร่อม และการดูแลมีความต่อเนื่องอย่างเหมาะสม ผู้ป่วยปลอดภัย ปราศจากภาวะแทรกซ้อน ครอบครัวของผู้ป่วยสามารถดูแลผู้ป่วยได้ อย่างถูกต้องปลอดภัยกลับไปใช้ชีวิตแบบปกติสุขในสังคม ได้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจก ร่วมกับภาวะความเสี่ยงสูง โดยเปรียบเทียบกรณีศึกษา จำนวน 2 ราย

วิธีการศึกษา

คัดเลือกแบบเจาะจง ในผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ ว่าเป็นโรคต้อกระจก จำนวน 2 ราย เข้ามารับการรักษาในโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ศึกษาในระหว่างเดือน สิงหาคม – กันยายน 2566 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ป่วยจากเวชระเบียนผู้ป่วยและญาติ

การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย

ผู้ป่วยที่เข้าร่วมศึกษา กรณีศึกษา 2 ราย ได้ผ่านการ ขออนุญาตผู้ป่วยและญาติเพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษา โดย ขอความยินยอมด้วยวาจา ได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา กรณีศึกษา 2 กรณีนี้ไม่มี

การละเมิดสิทธิของผู้ป่วยและข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมกรณีศึกษาเป็นความลับและได้ขออนุญาตทบทวนกรณีศึกษาจากเวชระเบียนโดยการขออนุญาตผู้อำนวยการ

ผลการศึกษา

กรณีศึกษาที่ 1 ผู้ป่วยชายไทย อายุ 68 ปี มาโรงพยาบาลด้วยอาการ ตาด้านขวา พร่ามัวลง เป็นก่อนมาโรงพยาบาล 9 เดือน มีโรคประจำตัวคือ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง เก๊าท์ ไตวายเรื้อรัง อาการเจ็บป่วยปัจจุบัน ตาด้านขวามีอาการพร่ามัวมานาน ปวดตาขวาในบางครั้ง มีอาการน้ำตาไหล รูม่านตาขาวขุ่น VA ตาขวา 4/60 ตาซ้าย 6/36 มารับการรักษาที่หอผู้ป่วย ตา หู คอ จมูก โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ เนื่องจากมีประวัติรับยาความดันโลหิตสูงมี ยา ASA รับประทานประจำ แพทย์มีแผนการรักษา ให้งดครบยา 7 วัน เพื่อวางแผนการผ่าตัด การวินิจฉัยเมื่อแรกเริ่ม senile mature cataract การวินิจฉัยครั้งสุดท้าย senile mature cataract with Diabetes mellitus Hypertension gout ESRD รับการรักษาด้วยการ ผ่าตัด ECCE (EXtra capsular cataract extraction) หลังการผ่าตัดพบภาวะ น้ำตาลในเลือดสูง มีแผนการรักษาให้ยาควบคุมระดับน้ำตาลและความดันโลหิตสูง จัดการปัญหาเรื่องความปวด ขณะดูแลให้การพยาบาลผู้ป่วยก่อนและหลังผ่าตัดตาม มาตรฐาน ได้สอน สาธิตการเช็ด

ตา หยอดตา การควบคุมระดับน้ำตาลและความดันโลหิต และส่งปรึกษาห้องไตเทียมเกี่ยวกับการวางแผนการรักษาภาวะไตวายเรื้อรังผู้ป่วยและญาติ เข้าใจการปฏิบัติตัว สามารถจำหน่ายกลับบ้านได้โดยแพทย์อนุญาต

กรณีศึกษาที่ 2 ผู้ป่วยชายไทย อายุ 78 ปี ผู้ป่วยหญิง อายุ 78 ปี อาการสำคัญ ตาด้านซ้ายมัว มองภาพไม่ชัดเจน เป็นก่อนมาโรงพยาบาล 2 ปี อาการเจ็บป่วยปัจจุบัน ตาด้านซ้าย มีอาการพร่ามัวมานาน ปวดตาในบางครั้งเวลาจ้องมองนานๆ ไม่มีมีอาการน้ำตาไหล มาพบแพทย์ที่โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ พบม่านตาซ้ายขุ่น วัด VA ตาขวา 6/60 ตาซ้าย CF 3 มารับการรักษาที่หอผู้ป่วย ตา หู คอ จมูก โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ การวินิจฉัยโรค Combile cataract left eye ประวัติโรคร่วม ความดันโลหิตสูง รับประทานยาไม่ต่อเนื่อง ช่วยเหลือตัวเองได้น้อย มาโรงพยาบาลคนเดียว แต่อาศัยอยู่บ้านกับสามี อายุ 80 ปี ก่อนการผ่าตัดพบปัญหาความดันโลหิตสูง การรักษาด้วยการผ่าตัด ECCE with IOL LE (EXtra capsular cataract extraction with Intraocular lens Left Eye) และการให้ดูแลหลังผ่าตัด เช็ดตา หยอดตาขณะ อยู่ในความดูแลและสอนสาธิตการเช็ดตา การหยอด บำรุงตา มีการวางแผนดูแลร่วมกับ ภาควิชาอายุรกรรม ได้แก่ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น อสม./ รพ.สต./รพช. เพื่อการดูแลต่อเนื่องที่ถูกต้องที่ชุมชน

ตารางที่. 1 เปรียบเทียบข้อมูลแบบแผนสุขภาพของกรณีศึกษา

ข้อมูลแบบแผนสุขภาพ	กรณีศึกษารายที่ 1	กรณีศึกษารายที่ 2
1. การรับรู้และการดูแลสุขภาพ	ผู้ป่วยวิตกกังวลเกี่ยวกับการมองเห็น กลัวหลังผ่าตัดการมองเห็นจะไม่ชัดเจนกลัวเป็นภาระของลูกหลาน	ผู้ป่วยวิตกกังวลกลัวหลังผ่าตัดตาจะบอด กลัวเป็นภาระของสามีอยู่บ้านด้วยกัน 2 คน และมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน
2. โภชนาการและการดูแลสุขภาพ	รับประทานอาหารไม่เป็นเวลา รับประทานวันละ 3 มื้อ เป็นอาหารพื้นบ้านรับประทานอาหารเบาหวานในบางวัน รับประทานตามที่ลูกหาให้ทานในแต่ละวัน	รับประทานอาหารเป็นเวลา วันละ 3 มื้อ ทานอาหารไม่ตรงเวลา รับประทานเป็นอาหารพื้นบ้าน

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบข้อมูลแบบแผนสุขภาพของกอร์ดอน

ข้อมูลแบบแผนสุขภาพ	กรณีศึกษารายที่ 1	กรณีศึกษารายที่ 2
3. การขับถ่าย	ผู้ป่วยขับถ่ายอุจจาระปกติ วันละ 1 ครั้งและ ปัสสาวะได้ปกติ วันละ 4-5 ครั้ง	ผู้ป่วยขับถ่ายอุจจาระปกติ วันละ 1 ครั้งและ ปัสสาวะได้ปกติ วันละ 4-5 ครั้ง ไม่มีอาการแสบ ขัด
4.กิจวัตรประจำวัน	สามารถทำกิจวัตรประจำวันต่างๆได้ด้วยตนเอง มีญาติคอยช่วยเหลือการทำกิจกรรม	ทำกิจวัตรประจำวันต่างๆด้วยตนเอง มีบางครั้งมองไม่ชัดเจนมีสามีคอยช่วยเหลือในการ ทำกิจกรรม
5. การพักผ่อนนอนหลับ	มีปัญหาการนอนหลับ นอนหลับได้เป็นบางช่วง เวลาประมาณ 1- 2 ชั่วโมง นอนกลางวัน กลางคืนไม่นอน	นอนหลับประมาณ 6-8 ชั่วโมงต่อวันไม่มีปัญหาใน การนอนไม่เคยใช้ยานอนหลับ ขณะเจ็บป่วยนอน หลับได้เป็นช่วงๆ
6. สถิติปัญหา และการรับรู้	ผู้ป่วยเรียนจบประถมศึกษา 6 อ่านออก เขียนได้ หลังเจ็บป่วยมองภาพไม่ชัดเจน	ผู้ป่วยเรียนจบประถมศึกษา 4 อ่านออก เขียนได้ หลังเจ็บป่วยมองภาพไม่ชัดเจนและมีปัญหาการ มองเห็นและการได้ยิน
7.การรับรู้ตนเองและ อัตมโนทัศน์	ญาติผู้ป่วยคิดว่าการเจ็บป่วยครั้งนี้เกิดจากความ ชราและคิดว่าอาการตาพร่ามัวจะดีขึ้นจึงไม่เข้า มารับการรักษา	ผู้ป่วยทราบว่าอาการเจ็บป่วยเป็นปัญหาเรื้อรัง ไม่มี การรักษา จากกลัวตัวเองผ่าตัดแล้วตาจะบอด
8.บทบาทและสัมพันธภาพ ในครอบครัว	เป็นหัวหน้าครอบครัวอาศัยอยู่กับภรรยาและ บุตรขณะรับการรักษามีภรรยาและบุตรสาวบุตร ชายคอยดูแล	บทบาทเป็นภรรยา อาศัยอยู่กับสามี บุตรสาวและ บุตรชายไปอยู่กับครอบครัวที่ต่างจังหวัดไม่มีคน ดูแล
9.เพศและการเจริญพันธุ์	พฤติกรรมที่แสดงออกเหมาะสม ความสัมพันธ์ กับภรรยาเป็นไปด้วยดี	พฤติกรรมที่แสดงออกเหมาะสมความสัมพันธ์กับ สามีปกติ
10.การปรับตัวและการ เผชิญความเครียด	ผู้ป่วยแจ้งว่ามีความเครียด กลัวหลังผ่าตัดการ มองเห็นจะเสียไป เวลาที่มีปัญหาจะแจ้งภรรยา และบุตรให้รับทราบ	เมื่อมีความเครียดจะปรึกษาสามีและเพื่อนบ้านที่ คอยดูแลให้ความช่วยเหลือ
11.ความเชื่อ	นับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อในศาสนาพุทธ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เข้าวัดบ้างตามโอกาส	นับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อในศาสนาพุทธและ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เข้าวัดวันพระและเทศกาลงานบุญ

ตารางที่ 2 การศึกษาเปรียบเทียบผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจก

ประเด็นเปรียบเทียบ	กรณีศึกษารายที่ 1	กรณีศึกษารายที่ 2	การวิเคราะห์
1. แบบแผนสุขภาพ	ชายไทย อายุ 68 ปี ตาด้านขวา พร่ามัวลง เป็นก่อนมาโรงพยาบาล 9 เดือน	หญิงไทย 78 ปี ตาด้านซ้ายมัว มองภาพไม่ชัดเจน เป็นก่อนมา โรงพยาบาล 2 ปี	กรณีศึกษา มีปัญหาด้านการมองเห็น กรณีศึกษารายที่ 1 มาด้วยตาด้านขวา พร่ามัวลง เป็นก่อนมาโรงพยาบาล 9 เดือน กรณีศึกษารายที่ 2 ตาด้านซ้ายมัว มอง ภาพไม่ชัดเจน เป็นก่อนมา โรงพยาบาล 2 ปี

ตารางที่ 2 การศึกษาเปรียบเทียบผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจก

ประเด็นเปรียบเทียบ	กรณีศึกษารายที่ 1	กรณีศึกษารายที่ 2	การวิเคราะห์
			การเจ็บป่วยทั้ง 2 ราย มารับการรักษาด้วยปัญหาการมองเห็นแต่มีการมองเห็นสายตาคงที่ในช่วงระยะเวลาในการสูญเสียการมองเห็น มีความแตกต่างกัน
2.พยาธิสภาพอาการและอาการแสดง	ผู้ป่วยรู้สึกตัวดี ถามตอบได้ชัดเจน มีปัญหาด้านการมองเห็น ตา ด้านขวามองภาพไม่ชัดเจน ผลการตรวจร่างกาย VA ตาขวา 4/60 ตาซ้าย 6/36 สัญญาณชีพ 36.6 องศาเซลเซียส ชีพจร 76 ครั้ง/นาที อัตราการหายใจ 20 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 130/70 มิลลิเมตรปรอท Oxygen saturation 99%	ผู้ป่วยรู้สึกตัวดี ถามตอบได้ชัดเจนร่างกาย ตาด้านซ้าย พร่ามัวมานาน มองภาพไม่ชัดเจน VA ตาขวา 6/60 ตาซ้าย CF 3 สัญญาณชีพ 36.8 องศาเซลเซียส ชีพจร 84 ครั้ง/นาที อัตราการหายใจ 18 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 138/84 มิลลิเมตรปรอท Oxygen saturation 99%	ผู้ป่วยทั้ง 2 ราย มีภาวะต้อกระจก กรณีศึกษารายที่ 1 พบความผิดปกติของตาด้านขวา VA ตาขวา 4/60 ตาซ้าย 6/36 กรณีศึกษารายที่ 2 ตาด้านซ้าย พร่ามัว มองภาพไม่ชัดเจน VA ตาขวา 6/60 ตาซ้าย CF 3 จากกรณีศึกษาทั้ง 2 พบว่ารายที่ 2 การมองเห็นมีความรุนแรงมากกว่ารายที่ 1 จากประวัติการเจ็บป่วยของผู้ป่วย
3.แผนการรักษา	RI 6 unit SC. Keep DTX 80-200mg% การผ่าตัด ECCE with IOL LE (Extra capsular cataract extraction with Intraocular lens Right Eye)	Amlodipine 5 mg oral stat. Keep BP< 140/90 mmHg การผ่าตัด ECCE with IOL LE (Extra capsular cataract extraction with Intraocular lens Left Eye)	กรณีศึกษาทั้ง 2 ราย ได้รับการผ่าตัด ECCE with IOL LE (Extra capsular cataract extraction with Intraocular lens Eye) ทั้ง 2 ราย มีความต่างคือการผ่าตัดคนละข้าง และมีแผนการรักษาในกรณีศึกษารายที่ 2 ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด รายที่ 2 ควบคุมภาวะความดันโลหิตสูง

ตารางที่ 3 ปัญหาและข้อวินิจฉัยการพยาบาล

ข้อวินิจฉัยการพยาบาล	กิจกรรมการพยาบาล
ระยะก่อนการผ่าตัด 1.วิตกกังวลเกี่ยวกับการผ่าตัด กรณีศึกษาที่ 1 กรณีศึกษาที่ 2	<u>การพยาบาลผู้ป่วยในระยะก่อนผ่าตัด</u> 1) สร้างสัมพันธภาพกับผู้ป่วย/ผู้ดูแล โดยเข้าไปพูดคุยให้เวลา และความเป็นกันเองกับผู้ป่วยตรวจเย็บอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ 2) ประเมินระดับความวิตกกังวลและความสามารถในการดูแล ตนเองของผู้ป่วยเพื่อนำมาวางแผนการพยาบาล โดยการพูดคุย ซักถามและสังเกตพฤติกรรม การแสดงออกของผู้ป่วยพร้อมทั้ง เปิดโอกาส ให้ผู้ป่วยและญาติซักถามข้อสงสัย 3)แนะนำสภาพแวดล้อมที่เตียงและเครื่องใช้ต่างๆโดยเฉพาะ 4)ให้ความมั่นใจแก่ผู้ป่วยและผู้ดูแลว่ามีพยาบาลดูแลใกล้ชิด ตลอด 24 ชั่วโมง 5) ประเมินวิธีการเผชิญความเครียด และแนะนำการจัดการ ความเครียด เช่น การฝึกลมหายใจอย่างมีประสิทธิภาพ การทำ สมาธิและการสวดมนต์ตามวิถีพุทธศาสนา 6) ให้ความรู้การปฏิบัติตัวสำหรับผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจก

ตารางที่ 3. ปัญหาและข้อวินิจฉัยการพยาบาล

ข้อวินิจฉัยการพยาบาล	กิจกรรมการพยาบาล
2) เสี่ยงต่อความไม่พร้อมในการผ่าตัด กรณีศึกษาที่ 1 กรณีศึกษาที่ 2	1) ประเมินสภาพของผู้ป่วย ดังนี้ - ประเมินสภาพด้านร่างกาย - ตรวจสอบชื่อ-สกุลให้ตรงกับเวชระเบียนและแผนการ รักษา โรคประจำตัว การใช้ยา การแพ้ยา การผ่าตัดในอดีตและ การใช้ยาลดลิ่มเลือด เพื่อป้องกันภาวะเลือดหยุดยาก 2) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรค ชนิดการผ่าตัดและภาวะแทรกซ้อนที่ อาจเกิดได้และการป้องกัน 3) ตรวจสอบผลการตรวจต่างๆ เช่น ระดับน้ำตาลในเลือด ≤ 200 mg% ระดับความดันโลหิต อยู่ระหว่าง 90/60- 140/90 มม.ปรอท หากพบความผิดปกติรายงานให้แพทย์ทราบเพื่อวางแผนการรักษา พยาบาล ประเมินภาวะแทรกซ้อนและอาการและอาการแสดงของผู้ป่วยเมื่อพบความผิดปกติ ได้แก่ มีอาการเหงื่อออก ตัวเย็น ปวดศีรษะตาพร่ามัว ให้รายงานให้แพทย์ทราบทันที 4) แนะนำทำความสะอาดร่างกายโดยอาบน้ำ สระผม ฟอกหน้า โกน หวด ตัดเล็บก่อนและเข้าวันผ่าตัด 5) ประเมินการอักเสบติดเชื้อทุกส่วนภายในร่างกาย เช่น ตา กุ้งยิง แผลอักเสบที่อื่น หรือการติดเชื้อทางเดินปัสสาวะ ถ้ามี ควรพิจารณาเลื่อนผ่าตัด 6) ให้ฝึกนอนคลุมโปงเพราะขณะผ่าตัดจะใช้ผ้าสะอาดคลุมปิด ส่วนต่างๆของร่างกายเหลือเพียงแต่ตาข้างที่จะผ่าตัดเพราะถ้า ไม่ฝึกมาก่อนอาจทำให้เครียด หายใจไม่สะดวก และไม่ให้ความ ร่วมมือขณะผ่าตัดได้ 7) สอนแนะนำการปฏิบัติตัวได้แก่ การรักษาความสะอาดดวงตา การเช็ดทำความสะอาด การหยอดตา การ ทำกิจกรรมและข้อห้ามในการปฏิบัติต่างๆ เป็นต้น
3. เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุพลัดตก หกล้ม เนื่องจากการมองเห็นลดลง กรณีศึกษาที่ 1 กรณีศึกษาที่ 2	1) อธิบายสิ่งแวดล้อมภายในหอผู้ป่วยและการใช้กริ่งเพื่อขอ ความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งจัด สิ่งแวดล้อมภายใน หอผู้ป่วยให้ปลอดภัย ไม่มีสิ่งกีดขวาง ติดป้ายสะท้อนแสงในจุด อันตรายที่ผู้ป่วยเดินผ่าน เช่น ประตูทางเข้าห้องน้ำ 2) จัดให้นอนเตียงเตี้ยเหมาะสำหรับการทำกิจกรรม เช่น การลุกเดิน 3) ประเมินการมองเห็น (Visual Acuity) 4) ประเมิน Fall Risk Score 5) ห้องน้ำต้องมีราวจับ
4. มีภาวะความดันโลหิตสูง กรณีศึกษาที่ 2	<u>การพยาบาลผู้ป่วยในระยะก่อนผ่าตัด (ต่อ)</u> 1. ประเมินความดันโลหิตของผู้ป่วยเพื่อเตรียมความพร้อมการผ่าตัด 2) Keep BP 90/60 mmHg Systolic $< 140/90$ mmHg พบความผิดปกติรายงานแพทย์ทันที 3) ดูแลให้ได้รับยา Amlodipine 5mg ตามแผนการรักษา ติดตามความดันโลหิตหลังการได้รับยา 30 นาที และรายงานให้แพทย์ทราบ 4) ประเมินอาการและอาการแสดง ได้แก่ ปวดศีรษะ ตาพร่ามัว มีคลื่นไส้อาเจียน พบอาการดังกล่าวให้ รายงานให้แพทย์ทราบทันที
5. ปวดตาเนื่องจากการบาดเจ็บ ของเนื้อเยื่อหลังการผ่าตัด กรณีศึกษาที่ 1 กรณีศึกษาที่ 2	<u>การพยาบาลผู้ป่วยในระยะหลังการผ่าตัด</u> 1) จัดท่านอนให้ผู้ป่วยไม่นอนทับบริเวณตาข้างที่ผ่าตัด 2) จัดสภาพแวดล้อมไม่ให้มีสิ่งรบกวนมากเกินไป เช่น เสียง แสง 3) ให้ยาแก้ปวดตามแผนการรักษา ในกลุ่มปวดรุนแรงให้ยาแก้ปวดตามแผนการรักษาของแพทย์ในกลุ่มปวดเล็กน้อยใช้ดนตรีบำบัดในการจัดการความปวด ถ้าอาการไม่ดีขึ้น 4) ประเมินภาวะแทรกซ้อนอื่นเพิ่ม เช่น ปวดตา รุนแรง น้ำตาไหล 5) แนะนำให้งดทำกิจกรรม

ตารางที่ 3.ปัญหาและข้อวินิจฉัยการพยาบาล

ข้อวินิจฉัยการพยาบาล	กิจกรรมการพยาบาล
5.มีภาวะ Hyperglycemia, Hypoglycemia กรณีศึกษาที่ 1	<u>การพยาบาลผู้ป่วยในระยะหลังการผ่าตัด</u> 1) ประเมินระดับน้ำตาลในเลือดแรกรับ ประเมิน DTX q 6 hrs.ตามแผนการรักษา Keep DTX 80-200 mg% 2) ดูแลให้ยา RI 6 unit SC ตามแผนการรักษาของแพทย์ 3) แนะนำผู้ป่วยสังเกตอาการภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ ดังนี้ จะมีอาการสั่น เหงื่อออกมาก ตัวเย็น ชีต หิว กระวนกระวาย ความรู้สึกตัวลดลง สับสน อาจหมดสติได้ 4) แนะนำสังเกตอาการภาวะน้ำตาลในเลือดสูง ดังนี้ มีอาการปัสสาวะบ่อย กระหายน้ำ อ่อนเพลีย คลื่นไส้ หอบ ระดับความรู้สึกตัวลดลงและหมดสติได้
6. เสี่ยงต่อการเกิด ภาวะ ติดเชื้อภายใน ลูกตา (Endophthalmitis) กรณีศึกษาที่ 1 กรณีศึกษาที่ 2	1) แนะนำวิธีการทำความสะอาดใบหน้าโดยไม่ให้น้ำเข้าตาข้างที่ ผ่าตัด 2) ให้การปฏิบัติตามพยาบาลทุกขั้นตอนด้วยวิธีปลอดเชื้อ ล้าง มือให้สะอาดทุกครั้ง 3) แนะนำผู้ป่วยให้สังเกตอาการผิดปกติที่อาจเกิดได้ เช่น ปวด ตาอย่างรุนแรง กินยาแก้ปวดแล้วไม่ดีขึ้น มี อาการน้ำตาไหล มากผิดปกติ 4) เช็ดตา sterile ดูแลให้รับยาปฏิชีวนะตามแผนการรักษา 5) อธิบายให้ผู้ป่วยตระหนักถึงอันตรายจากการติดเชื้อเพราะ การติดเชื้อที่รุนแรงควบคุมไม่ได้ อาจทำให้ตา บอดได้
6. เสี่ยงต่อภาวะ ความดัน ภายในลูก ตาสูง กรณีศึกษาที่ 1 กรณีศึกษาที่ 2	1) จัดท่านอนให้ผู้ป่วยไม่นอนทับตาข้างที่ผ่าตัด ให้นอนราบ 12 ชั่วโมง 2) หลีกเลี่ยงการไอหรือจามแรงๆ การก้มศีรษะต่ำกว่าเอว เพราะจะเพิ่มแรงดันมากขึ้น 3) แนะนำหลีกเลี่ยงการออกแรงมากๆ ในการเบ่งถ่ายอุจจาระ การสั่นหน้ามากๆ ขณะแปรงฟัน 4) กรณีความดันลูกตาสูง ให้การพยาบาลเพื่อบรรเทาอาการ รบกวน เช่น อาการปวดตา ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ให้ยา ลดความดันลูกตาตามแผนการรักษา 5) หลังการผ่าตัด 2 เดือนแรก ควรหลีกเลี่ยงการออกกำลังกาย ที่หักโหม เช่น การกระโดด ไม่ควรยกของหนักเกิน 5 กิโลกรัมหรือทำงานหนักที่อาจกระทบกระเทือนถึงตาได้ เช่น ขุดดิน ชัก ฝัก ตำน้าพริก เป็นต้น
การวางแผนจำหน่าย กรณีศึกษาที่ 1 กรณีศึกษาที่ 2	<u>การพยาบาลวางแผนจำหน่าย</u> 1) แนะนำการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้สะดวกปลอดภัยสำหรับผู้ป่วยแสงสว่างไม่มากหรือน้อยจนเกินไป การจัดการทางลาดชัน ห้องน้ำควรมีลวดจับป้องกันการพลัดตกหกล้ม ควรให้ผู้ป่วยพักอาศัยอยู่ชั้นล่าง งด การเดินขึ้นลงบันได ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ควรมีญาติดูแลใกล้ชิดช่วยเหลือในการทำกิจกรรม จัด สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ให้เกิดความคล่องตัวในการหยิบใช้งานให้ผู้ป่วย 2) ให้ความรู้เกี่ยวกับโรค อาการ ปัญหาที่ยังคงหลงเหลืออยู่และสิ่งที่ต้องดูแลต่อการป้องกันกลับเป็นซ้ำ 3) แนะนำการสังเกตอาการผิดปกติที่ต้องมาพบแพทย์ ได้แก่ อาการปวดตามากขึ้นการมองเห็นลดลงกว่าเดิม ให้รีบมาพบแพทย์ 4) แนะนำสอนและฝึกผู้ป่วย ญาติ/ผู้ดูแล(caregiver) เกี่ยวกับการทำความสะอาดร่างกาย การเช็ดตา การ หยอดตา การสังเกตอาการผิดปกติ กิจกรรมที่ผู้ป่วยสามารถทำได้ การได้รับยาอย่างต่อเนื่องและการมาตรวจ ตามแพทย์นัด 5) กระตุ้นให้ผู้ป่วยใช้อุปกรณ์ในการทำกิจวัตรประจำวัน เช่น อุปกรณ์ช่วยในการมองเห็นได้แก่การสวมใส่ แว่นตา อุปกรณ์ช่วยการเดิน เพื่อป้องกันการพลัดตกหกล้ม

ตารางที่ 3. ปัญหาและข้อวินิจฉัยการพยาบาล

ข้อวินิจฉัยการพยาบาล	กิจกรรมการพยาบาล
	7) อธิบายและให้ข้อมูลเกี่ยวกับจอตาลหลุดลอกที่อาจเกิดได้ การ สังเกตอาการผิดปกติ เช่น มีอาการฟ้าแลบ ฟ้าผ่า 8) อธิบายให้ผู้ป่วยตระหนักถึงการปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัด เช่น นอนหงายราบ 24 ชั่วโมงแรก หลีกเลี่ยงการ ไอ การจามแรงๆ ระวังการสำลักน้ำแรงๆ 9) เน้นให้ผู้ป่วยให้ความสำคัญ การใช้ผ้าปิดตาและโล่ครอบตา เพื่อป้องกันการกระแทกโดยตรง 10) เน้นการควบคุมโรคประจำตัวเบาหวานและความดันโลหิตสูง ให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ ระดับน้ำตาลในเลือด 80-110 mg% ระดับความดันโลหิต อยู่ระหว่าง 90/60-140/90 มม.ปรอท 11) ประเมินความพร้อมในการปฏิบัติตัวและทักษะในการดูแล ตนเองของผู้ป่วยและผู้ดูแลสภาพแวดล้อมที่บ้าน สิ่งสนับสนุน การเรียนรู้ การขอความช่วยเหลือ 12) แนะนำการปฏิบัติตัวเมื่อกลับบ้านตามหลัก DEMETHOD ดังนี้ D: Disease ให้ความรู้เรื่องโรคต่อกระจกถึงสาเหตุ อาการ การรักษาด้วยการผ่าตัด ชนิดของการผ่าตัดที่ ผู้ป่วยได้รับแก่ ผู้ป่วยและญาติ โดยเฉพาะพยาธิกรณโรค การคาดการณ์ การ มองเห็นหลังผ่าตัด ข้อดี ข้อเสีย ตามชนิดการผ่าตัดนั้นๆ และ ข้อจำกัดของผู้ป่วยแต่ละราย M: Medication แนะนำการใช้ยาอย่างกลับบ้าน อย่าง ละเอียด แนะนำการหยอดตาที่ถูกต้อง ขั้นตอนการล้างมือก่อน หยอดตาทุกครั้ง การเก็บรักษา ยา การ เช็ดตา การสังเกตอาการ ผิดปกติหลังจากการหยอดตา เช่น ตาบวม ตาแดง มีขี้ตามาก ขึ้น ใ้รับหยดยา และมาหาแพทย์ทันที รวมถึงการครอบตา หรือการใส่แว่นตา ห้ามให้ผู้อื่นใช้ร่วมด้วย ให้หยอดตามตามแพทย์สั่ง การเก็บยาหยอดตาควรเก็บไว้ในที่แห้งและเย็น วางให้พ้นมือเด็ก ไม่ควรซื้อยามาใช้เอง E: Environment การจัดการสิ่งแวดล้อมที่บ้านให้ เหมาะสมกับสภาพการมองเห็น ไม่มีสิ่งกีดขวางทางเดินซึ่ง อาจ ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ และทำความสะอาดให้ปราศจากฝุ่นหรือ ควั่นให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการ รักษาพยาบาล และการจัดการ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ T: Treatment อธิบายชนิดการผ่าตัดที่ผู้ป่วยได้รับและ ผลลัพธ์การมองเห็นที่จะเกิดรวมทั้งภาวะแทรกซ้อน ที่ต้องระวัง เช่น การติดเชื้อ ความดันลูกตาสูง เลนส์แก้วตาเคลื่อน H: Health 1. แนะนำให้ผู้ป่วยรักษาความสะอาดของร่างกายทั่วไป โดยเฉพาะบริเวณใบหน้า ให้ใช้ผ้าชุบน้ำบิดหมาดๆ เช็ดอย่าง เบามือ และคอยระวังไม่ให้ น้ำเข้าตา 2. สอนสาธิตการเช็ดตา หยอดตา ป้ายตา การครอบตา 3. แนะนำเวลาแปร่งฟัน เบาๆ ไม่สั่นศีรษะไปมา 4. ห้ามขยี้ตา อ่านหนังสือ ดูทีวีและภาพยนตร์เป็น เวลานานในระยะหลังผ่าตัด

สรุปผลการศึกษา กรณีศึกษาเป็นผู้ป่วยโรค ต้อกระจกและได้รับการรักษาผ่าตัดทั้ง 2 ราย ผู้ป่วย มีปัญหาด้านการมองเห็นและมีภาวะแทรกซ้อนขณะ เข้ารับการรักษ ซึ่งผู้ป่วย กรณีศึกษา รายที่ 1 มีโรค ร่วมได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง เก๊าท์ และไต วายเรื้อรัง กรณีศึกษา รายที่ 1 พบปัญหาระดับ น้ำตาลในเลือดสูง ได้รับการรักษาด้วยการควบคุม

ระดับน้ำตาลและจัดการความปวด สามารถจำหน่าย กลับบ้านได้ กรณีศึกษา รายที่ 2 พบปัญหาภาวะ ความดันโลหิตสูง ได้รับการรักษาด้วยการให้ยา ควบคุมความดันโลหิตก่อนการผ่าตัด หลังการผ่าตัด พบปัญหาไม่มีคนดูแลผู้ป่วยอาศัยอยู่บ้านกับสามี ซึ่ง อยู่ในวัยสูงอายุและมีปัญหาด้านการมองเห็น ได้ ประสานเครือข่ายในการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย

อาการโดยรวมของผู้ป่วยดีขึ้นตามลำดับสามารถ
จำหน่ายกลับไปฟื้นฟูสภาพที่บ้านได้และวางแผนการ
ดูแลต่อเนื่องถึงชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับ
ผู้ป่วยกลุ่มสูงอายุ กลุ่มเสี่ยงมีภาวะโรคร่วมที่มีโอกาส
เกิดโรคต่อกระจก ตลอดจน อาการและอาการแสดง
เบื้องต้นของภาวะต่อกระจก เพื่อให้ผู้ป่วยสังเกต
อาการตัวเองเกี่ยวกับความผิดปกติด้านสายตาเพื่อ
วางแผนการรักษาไม่ให้ความรุนแรงของโรคดำเนิน
มากขึ้น
2. ควรมีการรณรงค์ออกหน่วยตรวจสายตาใน
ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงในการตรวจสายตา ตรวจจอประสาท

ตา เพื่อเป็นการค้นหาปัญหาของผู้รับบริการเพิ่มการ
เข้าถึงการรักษาในผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าว

3. ผู้ป่วยโรคต่อกระจกหลังการผ่าตัดทุก
รายควรส่งต่อข้อมูลถึงชุมชน เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการ
ดูแลต่อเนื่องมีการประสานงานขอความร่วมมือใน
เครือข่าย ได้แก่ รพ.สต. รพช. องค์การบริหารส่วน
ท้องถิ่น เป็นต้น

4. ควรมีการพัฒนาสมรรถนะของพยาบาล
วิชาชีพในหน่วยงานทั้งด้านความรู้ ความสามารถ
และทักษะ การประเมินคัดกรองความเสี่ยง ตลอดจน
การใช้เครื่องมือพิเศษทางตา ต่างๆ เพื่อให้ทีมการ
พยาบาลให้การพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

1. ภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ตำราจักษุวิทยา: สำหรับนิสิตแพทย์และแพทย์เวชปฏิบัติทั่วไป.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาจักษุวิทยา คณะ แพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2556.
2. จักรี หิรัญแพทย์. Lens and Cataract [อินเทอร์เน็ต]. 2566 [เข้าถึงเมื่อ 3 กันยายน 2566]. เข้าถึงได้จาก:
<https://www.scribd.com/document/22143465/Lens-and-Cataract>
3. American Diabetes Association. Classification and Diagnosis of Diabetes: Standards of Medical Care in
Diabetes2020. Diabetes Care 2020 Jan; 43 (Suppl 1): S14–31. doi: 10.2337/dc20-S002. PubMed PMID:
31862745
4. ขวัญตา เกิดชูชื่น, สุจินตา ริมศรีทอง. การ พยาบาลจักษุวิทยา เล่ม 1. กรุงเทพฯ: ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาล รามาธิบดี; 2540.
5. สถิติข้อมูล โรงพยาบาลกาฬสินธุ์. งานข้อมูลและสถิติ. กาฬสินธุ์: โรงพยาบาลกาฬสินธุ์; 2563-2565. (คัดสำเนา)